

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

465:E PLENARSESSIONEN DEN 15 OCH 16 SEPTEMBER 2010

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”EU-strategin för Donauområdet”

(2011/C 48/02)

Föredragande: **Miklós BARABÁS**Medföredragande: **Mihai MANOLIU**

Den 26 februari 2010 bad Europeiska kommissionens vice ordförande Maroš Šefčovič Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett förberedande yttrande om

”EU-strategin för Donauområdet”.

Facksektionen för ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som var ansvarig för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 20 juli 2010. Föredragande var Miklós Barabás och medföredragande var Mihai Manoliu.

Vid sin 465:e plenarsession den 15–16 september 2010 (sammanträdet den 16 september 2010) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 123 röster för, 2 röster emot och 8 nedlagda röster.

1. Slutsatser och förslag

1.1 Syftet med detta yttrande från EESK är att ta vara på det tillfälle som Europeiska kommissionen erbjuder det organiserade civila samhället i Europa att lägga fram specifika, praktiska förslag till underlag för den handlingsplan för Donaustrategin⁽¹⁾ som för närvarande är under beredning. Det är EESK:s förhoppning att dess rekommendationer ger en korrekt bild av kommitténs och det europeiska organiserade civila samhällets engagemang och starka stöd för denna strategi. EESK gör bedömningen att den kommande strategin kommer att utgöra ett viktigt bidrag i strävan att förbättra levnads- och arbetsvillkor för alla invånare i Donauregionen, som enligt kommittén kan ses som en spegelbild av Europa.

1.2 Den planerade Donaustrategin på politisk nivå:

1.2.1 Strategin måste vara öppen, inkluderande och ta hänsyn till sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter, samt vara lyhörd för förslag från det civila samhällets organisationer och bygga vidare på deras erfarenheter.

1.2.2 De frågor som behöver utredas är ofta av en komplex natur och beroende av varandra. Detta innebär att man, för att kunna göra strategin så effektiv som möjligt, dels måste lägga tyngdpunkten på de övergripande målen snarare än på enskilda sakområden, dels behöver betona behovet av att de berörda aktörernas målsättningar uppfylls.

1.2.3 Strategin måste beakta och försöka stimulera samarbete inom området ”mjuk säkerhet”, till exempel räddningstjänster som samarbetar vid naturkatastrofer och i samband med rörlighet för arbetstagare, företag m.m. eller för utarbetande av beredningsplaner för hantering av miljöolyckor.

1.2.4 Den måste bidra till att de möjligheter som ges genom Lissabonfördraget tillvaratas i högre grad, till exempel i fråga om enhetlig tillämpning av principen om deltagandedemokrati.

1.2.5 Strategin måste utgöra ett lämpligt instrument för att

⁽¹⁾ Den kommande Donaustrategin kommer att inkludera följande EU-medlemsstater: Tyskland, Österrike, Ungern, Slovakien, Tjeckien, Slovenien, Bulgarien och Rumänien, samt följande länder som inte är EU-medlemsstater: Kroatien, Serbien, Ukraina, Moldavien, Bosnien och Hercegovina samt Montenegro.

a. bidra till en makroregional utvecklingspolitik med syfte att fördjupa den europeiska integrationsprocessen, i synnerhet inom ramen för ”Europa 2020”-programmet (smart och hållbart för alla),

b. föra de sex icke-medlemsstaterna i regionen närmare EU och stödja deras ansträngningar för att integrera sig.

1.2.6 Strategin måste återspegla EU:s politik på makroregional nivå, liksom det organiserade civila samhällets aktiva, konstruktiva roll och bidrag.

1.2.7 Den måste bidra till att samordna verksamheten inom de samarbetssystem som redan finns på flera olika nivåer och inom olika områden i regionen, samt se till att denna aktivitet blir effektivare och att dubbelarbete undviks.

1.2.8 Strategin måste ha ett tydligt, enkelt och öppet styrningssystem för sin verksamhet, uppbyggt enligt nedifrån och upp-principen i förhållande till det organiserade civila samhället, och dess resultat bör utvärderas vid årliga konferenser.

1.2.9 Den måste genomföras i form av en process som lämnar utrymme för flexibilitet och regelbunden granskning, och, när tillfälle ges, för tilldelning av ytterligare ekonomiska resurser.

1.2.10 Den måste ha realistiska målsättningar och fasta prioriteringar för att garantera ett framgångsrikt genomförande. En handlingsplan på medellång sikt bör upprättas för att öka möjligheterna att nå målsättningarna; en plan som också klargör att det är avgörande för strategins framgång att alla inblandade aktörer deltar aktivt enligt principen om partnerskap.

1.2.11 Strategin måste leda till tydliga och påtagliga resultat för både samhälle och befolkning och ha som mål att skapa bättre arbets- och levnadsvillkor, inte minst för ungdomar.

1.2.12 Den måste återspegla vikten av social och civil dialog.

1.2.13 Den måste lyfta fram förbindelsemöjligheternas betydelse i Donauregionen.

1.2.14 Den måste bygga vidare på erfarenheterna från genomförandet av EU:s strategi för Östersjöområdet.

1.3 *Det civila samhället och handlingsplanen för Donaustrategin – praktiska förslag:*

1.3.1 Ett regionalt nätverk av organisationer inom det civila samhället (Forum för det civila samhället i Donauregionen) bör utvecklas för att underlätta bland annat gemensamma åtgärder och projekt. Nätverkets medlemmar skulle kunna träffas en gång om året i något av länderna i regionen.

1.3.2 Evenemang (möten, festivaler, besök, utställningar, mässor etc.) behövs för att stärka känslan av samhörighet mel-

lan invånarna i Donauregionen och för att utveckla en regional medvetenhet och bevara kulturell mångfald, i synnerhet när det gäller de frågor som berör ungdomar. Ett projekt för att ge en bild av kulturen i Donauregionen skulle också kunna bidra till att nå denna målsättning.

1.3.3 En Donauvecka bör hållas på en ny plats varje år. Detta skulle kunna vara ett lämpligt forum för diskussioner om frågor med anknytning till Donaustrategin och för att presentera de resultat som den lett fram till.

1.3.4 En effektiv och kontinuerlig kommunikationsstrategi behövs för Donaustrategin i syfte att upprätthålla ett fortsatt stöd från invånarna och det organiserade civila samhället, både inom EU och i de angränsande icke-medlemsstaterna.

1.3.5 Vid utarbetandet av program inom Donaustrategin bör särskild hänsyn tas till utsatta och marginaliserade grupper, framför allt romerna.

1.3.6 Samarbete och regelbunden kontakt mellan de berörda parterna i regionen bör främjas, liksom dialogen med medborgarna och det övriga samhället. På denna punkt kan ekonomiska och sociala råd på nationell nivå fylla en viktig funktion.

1.3.7 Ett näringslivsforum för Donauregionen, med sociala och ekonomiska aktörer som medlemmar, skulle kunna utgöra ett viktigt instrument för samarbete och ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom Donauregionen. Regionens arbetsgivarorganisationer bör ha tillgång till och uppmuntras att delta i de finansieringsprogram som är inriktade på inrättandet av detta forum.

1.3.8 Människor i regionen bör kunna föras närmare varandra genom att hinder för den fria rörligheten undanröjs ytterligare och genom att principer om anständiga arbetsvillkor och rättvis lön omsätts i praktiken.

1.3.9 Tjänster och landvinningar inom informationssamhället bör utnyttjas vid genomförandet av Donaustrategin.

1.3.10 En internationell forskargrupp skulle kunna sättas samman för att genomföra en vetenskaplig analys av strategiska frågor i Donauregionen. Denna grupps arbete bör understödjas av ett stipendieprogram.

1.3.11 Det bör övervägas hur europeiska årsprogram och tematiska program kan kopplas samman med Donaustrategin.

1.3.12 Initiativ relaterade till utbildning i de språk som talas i regionen bör stödjas.

1.3.13 EESK bör inrätta ett permanent observatorium eller en studiegrupp med ansvar för Donaustrategin.

1.3.14 Vissa delar av Donaustrategin och dess handlingsplan bör genomföras och övervakas av en förvaltningskommitté som omfattar representanter för det organiserade civila samhället. Denna kommitté skulle kunna sammanställa en årlig rapport över sina slutsatser.

1.3.15 Parallellt med antagandet av Donaustrategin bör Europeiska kommissionen även stödja ett flertal pilotprojekt som är lämpliga för utvärdering och för att dra lärdom av de första erfarenheterna.

1.3.16 Genomförandet av Donaustrategin och dess handlingsplan skulle kunna finansieras med medel från flera håll, till exempel från EU (framför allt från strukturfonderna), länder inom regionen, den privata sektorn och internationella finansinstitut. Om ovan nämnda parter kan bidra med medel är det önskvärt att en särskild fond upprättas för ändamålet.

1.3.17 Enligt EESK:s bedömning är Donaustrategin – som beräknas bli antagen under det första halvåret 2011, under det ungerska ordförandeskapet – ett avgörande instrument i utvecklingen av en dynamisk, inkluderande och blomstrande Donauregion.

2. Riktlinjer för Donaustrategin

2.1. Vid utarbetandet av Donaustrategin är det viktigt att upprätta ett teoretiskt ramverk till underlag för både samarbetsstrategin och handlingsplanen.

2.2. Därför är det viktigt att ta hänsyn till följande omständigheter vid utarbetandet av Donaustrategin:

— Frågor rörande ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

— Flodens betydelse för transporter och infrastruktur (med särskild tonvikt på att Donau är en del av alleuropeiska transportkorridoren VII), och de möjligheter floden ger till utveckling av ekonomisk aktivitet i allmänhet. Behovet av stöd till åtgärder för att underhålla farleden där så krävs för transporterna och undanröja de flaskhalsar inom sjöfarten som det hänvisas till i det prioriterade TEN-T-projektet nr 18, samtidigt som det gemensamma uttalande som utarbetats av Internationella kommissionen för skydd av Donau (ICPDR) bör ses som ett vägledande dokument och genomföras i praktiken. Behovet av fortsatta projekt för intermodala transporter (anläggande av containerterminaler i hamnar) och kompletterande vägtransportprojekt i Donauregio-

nen (broar med stora effekter på godstransportflödet). Slutligen behovet av att genomföra projekt som har omfattande effekter på utvecklingen, t.ex. kanalen mellan Donau och Bukarest, vilket skulle gagna den europeiska ekonomin.

— Donau som en källa till dricksvatten och energi, och som ett naturområde som behöver skyddas och bevaras – hållbar utveckling är ledordet. Infrastrukturprojekt för energi, t.ex. vattenkraftverk, bör stödjas.

— Vikten av innovation, forskning och utbildning i regionen.

— Behovet av turism i Donauregionen och möjligheterna till utveckling av landsbygden. På den senare punkten bör man överväga att finansiera projekt för att stimulera aktiviteter i länder med en betydelsefull jordbrukstradition. Finansiering av infrastrukturprojekt för lastning av säd skulle göra att man utnyttjar det lokala jordbrukets potential, i synnerhet i länder med lång tradition av jordbruk.

— Flodens betydelse för att skapa en känsla av samhörighet inom Donauregionen som ett komplement till samhörigheten med övriga EU; på denna punkt är kulturell dialog och solidaritet av högsta betydelse, även mellan EU och de länder i regionen som inte är medlemsstater.

— Att all ökad transport måste ske med hänsyn till miljön.

— Att det måste finnas mekanismer för att lösa konflikter, mot bakgrund av de spänningar som har uppstått i området under historiens lopp.

2.3. Under processen kommer man att behöva hantera vitt skilda – och ofta konkurrerande – värderingar och intressen. Därför är det av yttersta vikt att man utvecklar en integrerad Donaustrategi som grundar sig på gemensamma principer, vilket innebär att man inte enbart utgår från ekonomiska aspekter utan även tar hänsyn till sociala behov och faktorer, och att det civila samhällets perspektiv och bidrag tas till vara i processen.

2.4. En framgångsrik Donaustrategi grundad på ekonomisk, territoriell och social sammanhållning kommer att leda till en dynamisk, konkurrenskraftig och blomstrande Donauregion.

3. Bakgrund

3.1 Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte den 18–19 juni 2009 Europeiska kommissionen att lägga fram en EU-strategi för Donauområdet senast i slutet av 2010. Under det förberedande arbetet uttrycktes många åsikter, inte minst inom ramen för det öppna samråd som anordnats av Europeiska kommissionen.

3.2 EESK känner ett starkt och tveklöst stöd för EU:s nya makroregionala förhållningssätt och, med anknytning till detta, upprättandet av EU:s Donaustrategi. I egenskap av företrädare för det organiserade civila samhället i Europa står EESK redo att spela en aktiv roll och att ta initiativet vid utformningen och genomförandet av strategin.

3.3 Det har sedan länge funnits ett intresse och engagemang för frågor med anknytning till Donauregionen inom EESK. Kommittén har under årens lopp antagit ett flertal dokument som har behandlat många olika ämnen såsom transporter och miljöfrågor. I dessa dokument framgår det tydligt varför EESK

anser att Donauregionen är viktig och varför den stöder utarbetandet av Donaustrategin.

3.4 Det bör understrykas att utvidgningen av EU på senare tid har flyttat unionens geografiska mittpunkt längre österut, medan den ekonomiska tyngdpunkten fortfarande ligger i Väst-europa. Ekonomisk, territoriell och social sammanhållning är en av de centrala målsättningarna för Donaustrategin, som, tillsammans med andra praktiska aspekter som stöder strategins genomförande, bör utgöra ett lämpligt redskap för att motverka denna obalans.

Bryssel den 16 september 2010

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
Mario SEPI
